

Tórshavnar kommuna er ikki før fyri at yvirtaka ansingarøkið

- Landsstýris-kvinnan í al-manna- og heilsu-málum skákar sær undan ábyrgd við at lata komm-unurnar yvirtaka ansingarøkið. Vit mótmæla staði-liga, at hetta hendir, tí vit ivast stórliga í, um kommunan eigur førleikan at yvir-taka hetta økið sum støðan er nú. Sum er fyrisitur og umsitur hon ikki eftir galdandi lógum og kunn-gerðum, sigur Bryndis á Dunga, forkvinna í For-eldrafelagnum

Tilvildarlaga vald mynd
Mynd: Álvur Haraldsen

TURID KJØLBRO

Ein orsök til, at so strítið hevur gingið at minka um alsamt vaksandi tørvin á stovnsplássum til børn undir skúlaaldrinum í Tórshavnar kommunu, er, at skal eitt hevt nýtt setast á stovn, er ikki nóg mikið, at kommunan jattar pening. Landið skal geva sína tilsoyn og harvið jattan. Hetta hevur tarnað mongum skilagóðum hugskoti, sum hevur havt til endamáls at útvega fleiri

pláss, og tí hava fleiri kommunalpolitikarar í størstu kommununi í Føroyum ikki dult fyri, at teir ynskja økið yvirtikið.

Útspælið frá landsstýris-kvinnuni í almannu- og heilsu-málum í summar fer kortini ikki at gera tað lættari hjá kommununi at um-sita økið einsamalt. Verður ætlanin sett í verk, fer tað at kosta kommununi 15 mill. krónur meiri um árið at umsita økið einsamall, og

tá verður trupult at seta nak-að nýtt í verk.

Felagið fyri Foreldur at smábørnum í Havn, ið síðani endurstovnan fyri tveimum árum síðani, hevur strongt á avvarðandi mynd-ugleikar um at arbeiða meiri miðvíst við at útvega fleiri stovnspláss, er sera ónøgt við ikki at vera spurt eftir í hesum sambandi.

- Hóast kommunan fegin vil yvirtaka barnaansingar-økið, loyva vit okkum at

ivast í, um hon hevur neyð-uga førleikan. Kommunan eigur, áðrenn hon yvirtætur eitt nýtt øki, fyrst og fremst at seta seg inn í, hvussu ein almenn fyrisiting virkar við hartil hoyrandi lógum og kunngerðum, sigur Bryndis á Dunga, forkvinna í For-eldrafelagnum.

Aftur ein kær

Forkvinnan í Foreldrafelag-num vísir á, at Tórshavnar kommuna higartil ikki hev-

ur megnað at fyrisitið eftir galdandi lógum, tá ið tað ræður um barnaansingar-økið.

- Tá ið størsta kommunan í landinum haltar so illani í so máta, hvussu verður tá við hinum kommununum, spyr Bryndis á Dunga.

Sum dømi vísir forkvinn-an í Foreldrafelagnum á, at hóast tað stendur beinleiðis í fyrisingarlógini og í egnu samtykt býráðsins, at foreldur eiga at fáa svar um, nær tey kunnu vanta pláss til børn síni, verður hetta ikki fylgt í umsitingini. Somuleiðis setti kommunan í fjór í gildi kontantstuðul til foreldur at børnum undir eitt ár og sum onga ansing høvdu, uttan at hetta var heimlað í lóg.

Kommunala eftirlitið hevur aftur fingið kær frá foreldrum, ið meta, at Tórshavnar kommuna handlar uttan heimild. Henda kærán snýr seg um, at foreldur at børnum í dagrøkt hava fingið skriv um, at kommunan hækkað gjaldið í dagrøktar-skipanini fyri øll børn undir trý ár við 30 prosentum og fyri børn eldri enn trý ár við 5 prosentum.

Hetta verður gjørt hóast tað er ásett í kunngerð nr. 6 frá 25. jan. í 1995 grein 2, stk 2 um gjaldstreytir fyri dagstovnar og dagrøkt, at gjaldið skal vera tað sama fyri øll børn í eini dagrøktar-skipan, sigur Bryndis á Dunga.

Tillagingartíð

Nevndin, sum tilevnaði ál-itíð um nýggjan kommunu-bygnað í Føroyum, mælir til, at kommunurnar yvir-taka ansingarøkið men figg-ingin eigur at verða mið-savnað, og tí er neyðugt við eini tillagingartíð.

- Hetta hava tey, ið hava gjørt álitið til Almanna- og

heilsu-málastýrið um barna-ansing, ikki tikið atliti til. Ongar framrøkingar eru gjørdar, sum taka hædd fyri biðilistanum, har 400 børn standa. Vert er at leggja til merkis, at fleiri kommunal-politikarar hava gjørt við-merkingar til álitið, og flestu teirra ávara staðiliga ímóti, at barnaansingin verður lögð út til kommun-urnar. Givið er, at landsstýr-iskvinnan í almannu- og heilsu-málum sleppur sær undan ábyrgd við at lata kommunurnar yvirtaka ans-ingarøkið, sigur Bryndis á Dunga.

Verður ætlan landsstýr-iskvinnunnar sett í verk, letur ikki til, at Tórshavnar kommuna fer at hava mög-uleika fyri at útvega fleiri stovnspláss, sum hon annars ætlar.

- Álitið vísir, at við ver-andi plássum íresta 15-20 mill. krónur. Kommunan hevur sostatt ongan mög-uleika fyri at halda tað, sum hon longu hevur lovað, nevniliga at útvega 30 ans-ingarpláss um árið, til trup-ulleikin er loystur. Og tá koma nýggj stovnurin í Vesturbýnum, keyp av set-húsum á Argjum til barna-garð, og nýggjar uppbyg-gingar afturat. Alt í alt verður rokningin trý ella fyra fald-að. Vit kunnu bara spyrja, hvadani pengarnir skulu koma, sigur Bryndis á Dunga.

Foreldrafelagið mælir tí til, at barnaansingin verður verandi ein landsupp-gáva sum støðan er nú.

- Tað kundi kanska verið ein fyrimunur í framtíðini at lagt økið út til kommun-urnar at umsita, men við eini tillagingartíð. Viljin sær í øllum førum út til at vera størri kommunalt enn lands-politiskt. Tað skal bara prógvast í verki.

Barnagarðslóg áðrenn økið verður lagt út

- Fyrr enn vit hava eina lóg, sum ásetur, hvat innihaldið skal vera á dagstovnunum í Føroyum, er tað sera vandamik-ið, at kommunurnar yvirtaka ansingarøkið, tí vandi er fyri, at børn fáa ymisk námsfrøðilig tilboð alt eftir, hvar tey búgva í landinum, sigur Carita Bjørklund, forkvinna í Føroya Pedagogfelag

TURID KJØLBRO

Eingin lóggáva er enn gjørd í Føroyum, sum ásetur, hvat innihaldið skal vera í dag-stovnunum og dagrøktini í Føroyum. Hvørjir teir fys-isku karmarnir á stovnunum skulu vera, fermetratál, rúm, og so framvegis er á-sett í lóg, men tá ið tað ræður um sjálvt innihaldið, tað námsfrøðiliga tilboðið, ið verður veitt á stovnunum, hava stovnamir onga lóg-gávu at halda seg til.

Sum skilst hevur Al-manna- og heilsu-málastýrið í umbúna at seta ein bólk,

ið skal gera eitt álít um hesi viðurskipti og sum síðani skal verða grundarlagið undir eini lóggávu um økið. Fyrr enn hetta arbeiðið er fingið frá hondini, metir for-kvinnan í Føroya Pedagog-felag, Carita Bjørklund, at tað er sera vandamikið at kommunurnar yvirtaka ans-ingarøkið.

- Yvirtaka kommunurnar ansingarøkið áðrenn henda lóggáva er gjørd, er stóru vandi fyri, at børn fáa ymisk námsfrøðilig tilboð og ym-iskar treytir alt eftir, hvar tey búgva í landinum. Eg skilji ikki rættiliga, hví

kommunurnar skulu yvir-taka økið, áðrenn lóggávan er gjørd, og heldur ikki, hví tað skal hava sovorðnan skund. Bólkurin, ið skal gera álitið, eigur at fáa ar-beiðsfrið, og tá ið álitið er komið frá teimum, kunnu vit tosa um at leggja økið út til kommunurnar at um-sita. Høvdu vit eina lóggávu um innihald, dygd og goðsku á stovnunum, hvat minstamark er, hevði eg ikki stúrt fyri hesum.

Nógv ógreið viðurskipti

- Vit kunnu spyrja, hvat tað

næsta verður. Skulu eldra-økið og kanska skúlarnir eisini leggjast út til komm-unurnar? Skulu kommunur-nar bæði umsita økini, hava eftirlit við teimum, figgja tey, og so framvegis? Fø-royar eru alt ov litlar til, at eitt øki sum barnaansingar-økið verður lagt út til kommunurnar, sigur Carita Bjørklund.

- Ein annar spurningur í hesum sambandi er tær kommunurnar, sum eru illa fyri figgjarliga. Vandur er fyri, at tær hava ongan mög-uleika fyri at gera barnagarð hóast tørvur er á tí, um tær

ikkja hava möguleika fyri at søkja um stuðul. Tíverri hava vit sær nógur dømi um, at kommunur ikki hava havt ráð at rinda lønir til starvsfólk á dagstovnum. Um onkur kommuna kemur so fyri, stongir hon so stovnin ella hvat ger hon. Hvar skal veita trygd fyri, at tað ikki hendir, kunnu vit spyrja.

Forkvinnan í Føroya Ped-agogfelag metir ikki, at tað fer at ganga skjótari og lið-iligari at útvega nýggj stovnspláss, eitt nú í Tórshavnar kommunu, um kommunan einsamall um-

situr økið.

- Í mínum hugaheimi virkar tað soleiðis, at lands- og kommunalpolitikarar hava lyndi til at geva hvør øðrum skyldina fyri at einki hendir. Men verður ætlanin hjá landsstýriskvinnuni í al-manna- og heilsu-málum sett í verk, eri eg bangin fyri, at einki hendir.

Forkvinnan í Føroya Ped-agogfelag hevur áður víst á tørvin á at fáa ein barna-garðslóg í gildi fyri allar Føroyar, eina lóg sum sigur, hvat innihaldið á stovu-nu skal vera.